

Handläggare

Johanna Burén
Kansliavdelningen
Kommunledningsförvaltningen
johanna.buren@koping.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Svar på motion- Utvärdering av Köpings kommuns medlemskap i VafabMiljö kommunalförbund. (L)

Ärendebeskrivning

Ivan Czitrom (L) har inkommit med en motion till kommunfullmäktige gällande utvärdering av Köpings kommuns medlemskap i VafabMiljö kommunalförbund.

Liberalerna yrkar i motionen:

- Att det genomförs en allsidig utvärdering av Köping kommuns medlemskap i VafabMiljö kommunalförbund.
- Att utvärderingen ska se på fördelar och nackdelar i kommunens medlemskap i VafabMiljö.
- Att utvärderingen även ska se på konsekvensen av ett eventuellt utträde ur VafabMiljö
- Att utreda möjligheten att bedriva verksamheten effektivt och lönsamt i VKMF. Vad finns det för fördelar och nackdelar med det?

Av motionen framgår att Liberalerna ifrågasätter kommunens påverkansmöjligheter i VafabMiljö kommunalförbund på grund av plötslig nedläggning av verksamheten vid Norsa värmeverk, höjda avgifter, upplevelse av att direktionen inte lyssnar på kommunen samt höga löner som är långt över chefslöner i vår kommun. Liberalerna anser att det nu är dags för en objektiv utvärdering av för och nackdelar av vårt medlemskap.

Kommunfullmäktige beslutade 2024-02-05 §9 att remittera motionen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2024-03-05 §72 att remittera motionen till kommunledningsförvaltningens yttrande.

Kommunledningsförvaltningens yttrande

Bakgrund

Vafabmiljö kommunalförbund är bildat av kommunerna i Västmanlands län samt de angränsande kommunerna i Uppsala län (Heby och Enköping). Kommunalförbundet bildades 2015 och Köpings kommun anslöt sig till förbundet 2017.

Vafabmiljö har i uppdrag att hantera medlemskommunernas hushållsavfall och att göra det med stor miljöhänsyn, hög kostnadseffektivitet och med god kvalitet gentemot avfallslämnarna. Kommunalförbundet har också ett grundläggande ansvar enligt miljöbalken att utöva tillsyn, ta fram renhållningsordningar med avfallsplaner, samla in och transportera hushållsavfall samt att informera och utveckla verksamheten.

Idag är VafabMiljö en av Sveriges största kommunalförbund.

Kommunens inflytande i kommunalförbundet

VafabMiljö leds av direktionen som består av en ledamot från var och en av de tolv medlemskommunerna. Varje ledamot har en ersättare. Alla kommuner har samma inflytande och representation i direktionen. Ordförandeposten i direktionen innehas alltid av Västerås kommun. För Köpings kommun är Anne Tjernberg (S) invald som ledamot och Lars Isaksson (C) som ersättare i direktionen för gällande mandatperiod. Förbundet har även ett medlemsråd som består av kommunstyrelsens ordförande i respektive kommun. Kommunstyrelsens ordförande har närvaro- och yttranderätt i direktionen.

Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun fattar beslut om taxor, avfallsplan samt förbundsordningar.

Möjligheter till utträde ur förbundet

En medlems rätt att utträda ur ett förbund regleras i lag (Kommunalförbunds lag 4 kap.) Villkoren för utträde finns i förbundsordningen. Enligt förbundsordningen för VafabMiljö upphör medlemskapet vid utgången av det tredje året efter det att uppsägningen skedde.

Ett utträde ur förbundet innebär ekonomiska konsekvenser. Medlemskommunen erhåller sin andel av förbundets redovisade egna kapital. Om det egna kapitalet är negativt behöver kommunen betala in ett belopp till förbundet. Det egna kapitalet ska bestämmas enligt årsbokslut efter det andra året efter uppsägningen vilket gör det svårt att bedöma den eventuella kostnaden eller intäkten för kommunen.

Kommunen behöver även betala in ett belopp som motsvarar medlemmens andel av kvarvarande miljöskuld. Medlemmens andel vid denna reglering är den som gällt under det andra året efter uppsägningen.

Genomförande av utredning

För att kunna genomföra en utvärdering av Köpings kommuns medlemskap i VafabMiljö såsom motionären föreslår, titta på fördelar och nackdelar, konsekvenser av eventuellt utträde samt att utreda möjligheten att bedriva verksamheten effektivt och lönsamt i VMKF behövs utökade resurser i form av externt stöd med särskild kompetens inom området.

En utredning kring utträde ur Vafabmiljö skulle behöva innefatta:

- En tydlig redovisning av totala kostnaden för utträde och för att bedriva verksamhet en i egen regi eller inom ett annat förbund.

- En redovisning över de lagkrav som finns på avfallsområdet som kommunen vid eventuellt utträde ska ansvara för.
- En genomlysning av möjligheterna att bedriva verksamheten i VMKF, ett förbund som idag har ett helt annat ändamål.

Kostnad för externt stöd och eventuell tidsåtgång är svårt att bedöma. Kommunledningsförvaltningen har tittat på andra kommuner som genomfört utredningar om utträde ur förbund. Dock skiljer sig dessa utredningar åt eftersom dessa ofta handlar om att byta från ett förbund till ett annat eller att ta tillbaka mindre verksamheter i egen regi.

Haninge kommun står i dagsläget inför genomförandet av en utredning om utträde ur brandförsvarsförbund. Utredningen beräknas till en halvtidstjänst i ca 3,5 månader. Det innebär en tidsåtgång på ca 280 timmar. Konsultarvode för 280 timmar beräknas utifrån tidigare genomföra upphandlingar till ca. 450 -650 kkr.

Kommunledningsförvaltningen har även varit i Kontakt med Nacka kommun där man har genomfört en utredning angående byte av räddningstjänstförbund. I Nacka har man använt interna resurser och uppskattar tidsåtgången till ca 200 timmar. Då är arbetet med övergången inte färdigställd ännu.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2024-03-13

Protokollsutdrag från kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-03-05 §72

Protokollsutdrag från kommunfullmäktiges sammanträde 2024-02-05 §9

Motion - Utvärdering av Köpings kommuns medlemskap i VafabMiljö kommunalförbund. (L)

Förbundsordning VafabMiljö

Kopia till

Förslagsställaren

David Schanzer-Larsen
Kommunchef

Karin Sandborgh Taylor
Kanslichef